

Nr 14.

Ankom till riksdagens kansli den 4 mars 1918 kl. 2 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om särskilda avdrag vid 1918 års taxering till bevillning för inkomst samt till inkomst- och förmögenhetsskatt, dels ock en i ämnet väckt motion.

(2:a avd.)

Närvarande: herrar Hammarström, Ollas Ericsson, Bäckström, Östberg, Källman, Holmström, Jonsson i Hökhult, Nilsson i Kristianstad, Berg i Staby, Bergman, Danström, Knaust, Forssman, Eliasson, Johannes Åkesson, Bökelund, Johansson i Kullersta, Olsson i Ramsta och Jönsson i Fridhill.

Genom proposition, nr 69, av den 1 februari 1918, vilken hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande:

Förslag

till

förordning om särskilda avdrag vid 1918 års taxering till bevillning för inkomst samt till inkomst- och förmögenhetsskatt.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Vid 1918 års taxering till bevillning för inkomst samt till inkomst- och förmögenhetsskatt må här i riket mantalsskriven svensk

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 7 saml. 12 häft. (Nr 14.)

medborgare, vilken har att på grund av försörjningsplikt underhålla ett eller flera barn, som vid årets början icke fyllt 15 år, av taxeringsmyndighet, efter prövning av behovet i varje fall, medgivnas särskilda avdrag, enligt vad här nedan sägs.

2 §.

Vid bevillningstaxeringen må för skattskyldig, som icke taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt för ett belopp av mera än 3,000 kronor, den i den skattskyldiges mantalsskrivningsort efter avdrag enligt 12 § i gällande bevillningsförordning återstående beskattningsbara inkomst nedsättas, om den skattskyldiges sammanlagda årsinkomst, beräknad i enlighet med 10 § i de vid nämnda förordning fogade »Särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen»

ej uppgår till 1,000 kronor	med högst	25 %	för ett barn
»	»	45 »	» två »
»	»	65 »	» tre »
»	»	80 »	» fyra »
»	»	90 »	» fem eller flera barn,
uppgår till 1,000 men ej till 1,500 kronor	med högst	20 »	ett barn
»	»	40 »	» två »
»	»	55 »	» tre »
»	»	70 »	» fyra »
»	»	75 »	» fem eller flera barn,
uppgår till 1,500 men ej till 2,000 kronor	»	15 »	ett barn
»	»	30 »	» två »
»	»	45 »	» tre »
»	»	55 »	» fyra »
»	»	60 »	» fem eller flera barn,
uppgår till 2,000 men ej till 2,500 kronor	»	10 »	ett barn
»	»	20 »	» två »
»	»	30 »	» tre »
»	»	40 »	» fyra »
»	»	45 »	» fem eller flera barn,
uppgår till 2,500 men ej till 3,000 kronor	»	5 »	ett barn

uppgår till 2,500 men ej till				
3,000 kronor	med	högst	10 %	för två barn
	»	»	15 »	» tre »
	»	»	20 »	» fyra »
	»	»	25 »	» fem eller flera barn.

3 §.

Den nedsättning i det taxerade beloppet, som enligt 19 § 2 mom. förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt tillkommer skattskyldig, må ökas till högst 300 kronor för varje barn. För barn, som självt åtnjuter inkomst, äger dock skattskyldig att tillgodonjuta dylikt avdrag allenast om och i den mån barnets inkomst understiger beloppet av den för barnet ifrågakommande nedsättning.

4 §.

Är fråga om äkta makar, skall i tillämpliga delar gälla vad beträffande makars taxering stadgas i bevillningsförordningen och förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt.

5 §.

Över prövningsnämnds beslut i fråga om tillämpningen av denna förordning må klagan icke föras.

6 §.

Har avdrag enligt denna förordning medgivits, åligger det taxeringsnämnden att införa uppgift därom i inkomstlängdens kolumn för anteckningar med angivande jämväl av avdragens särskilda belopp; och skall, då fråga är om avdrag enligt 2 §, i kolumnen för antagen beskattningsbar inkomst upptagas det efter sådant avdrag återstående belopp.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Beträffande vad föredragande departementschefen enligt ovan omnämnda statsrådsprotokoll anført vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t, får utskottet hänvisa till propositionen.

*Motion
II: 808.*

Till utskottet har jämväl överlämnats en av herr *Olsson* i Ramsta i anledning av propositionen väckt motion, II: 308, vari hemställes, »att riksdagen behagade besluta, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 69, om förslag till förordning om särskilda avdrag vid 1918 års taxering till bevilning för inkomst av kapital eller arbete samt till inkomst- och förmögenhetsskatt, att avdragen, som röra bevilnings-taxeringen, bliva ovillkorliga».

Rörande motiveringen för detta förslag får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet.

Det är nu det tredje året i följd, som riksdagen haft att behandla förslag om särskilda skattelättnader för de av den rådande dyrtiden hårdast tyngda skattedragarna, familjeförsörjare inom de lägre inkomstgrupperna. Vid båda de föregående tillfällena har behovet av dylika lättnader utan vidare undersökning ansetts vara ställt utom allt tvivel. Det torde vara påtagligt, att nu rådande förhållanden göra fortsatta åtgärder i samma syfte, om möjligt, än starkare av behovet påkallade än föregående år.

Den år 1916 tillämpade skattelättnaden hade avseende blott å bevilningstaxeringen och därpå grundade skattepåföringar av skilda slag. Genom fjolårets författning i ämnet vidgades området för de provisoriska avdragen till att omfatta även taxeringen för inkomst- och förmögenhetsskatt.

Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag om särskilda avdrag vid innevarande års taxering omfattar också båda de berörda skatteformerna, men har givit avdragen en väsentligt större räckvidd. Nyheterna i förslaget äro i huvudsak följande. Avdraget vid bevilningstaxeringen (2 §) var i fjol begränsat till årsinkomster under 2,400 kronor. Nu föreslås gränsen flyttad till 3,000 kronor. Den nya skalan för avdragen är anordnad med fallande maximivdrag, så att för varje lägre inkomstgrupp maximum är högre, varemot de olika gruppernas särskilda maxima nås vid samma barnantal. I fjolårets författning var maximiprocenten för avdraget lika för alla grupper men förutsatte ett större barnantal allt efter den högre inkomstgrupp den skattskyldige tillhörde. Inom samma

grupp var avdraget lika för varje barn. Det nya förslaget tillämpar åter inom varje särskild grupp en fallande skala, så att till exempel avdraget utgår med 25 procent för ett barn, med 45 procent för två barn, med 65 procent för tre barn o. s. v.

Möjligheten till särskild lättnad i fråga om inkomst- och förmögenhetsskatten (3 §) har enligt Kungl. Maj:ts förslag i betydande grad vidgats. Gränsen för avdragsrätten, som förra året sattes vid 3,000 kronors taxerat belopp, är flyttad till 6,000 kronor eller samma gränstal, som enligt inkomst- och förmögenhetsskatteförordningen gäller för de vanliga så kallade barnavdragen. Förslaget innebär helt enkelt en provisorisk höjning av dessa avdrag från 100 kronor till högst 300 kronor för varje barn. En inskränkning, jämfört med 1917 års bestämmelse om möjlighet till 500 kronors avdrag för varje barn över tre, utgör antydda maximum av 300 kronor för varje barn oberoende av antalet. Däremot har man i förslaget avstått från det i fjol upptagna villkoret för provisoriskt barnavdrag över huvud taget, att samtidigt medgäves särskilt avdrag vid bevillningstaxeringen.

Ovan antydda olikheter mellan 1917 års förordning i ämnet och det föreliggande förslaget hava i stort sett synts utskottet innebära erkännansvärda förbättringar. De ökade möjligheterna till skattelättnader torde utan vidare få anses fullt ut betingade av det allt mera skärpta dyrtidsläget. På sätt i propositionen framhållits, torde konsekvenserna för stat och kommun i minskade skatteinkomster ej heller vara av den betydelse, att man av sådana hänsyn skulle behöva underkasta förslaget någon inskränkning. Den föreslagna skalan för avdraget vid bevillningstaxeringen (2 §) är mjukare än 1917 års motsvarande skala och torde vara ägnad att medgiva en smidigare anpassning efter behovet i olika fall.

Mera tveksamt har utskottet känt sig angående lämpligheten att ur 3 § borttaga nyssnämnda villkor om kombination av båda avdragsformerna. Detta villkor utgjorde, efter vad därmed avsågs, en praktisk garanti mot förefintlig benägenhet hos en eller annan taxeringsnämnd att i kommunens intresse tillämpa avdraget vid skattetaxeringen icke jämte utan i stället för avdrag vid bevillningstaxeringen. Anledningen till villkorets övergivande angives i propositionen vara önskan att hithörande skattelättnad i största möjliga utsträckning måtte komma vederbörande till godo. Det kan ju också tänkas fall, i vilka kommunens ekonomiska ställning icke skulle medgiva beviljande av några avdrag, som skulle minska kommunens inkomster, och i vilka således, jämlikt berörda villkor, någon provisorisk skattelättnad ej alls kunde ifrågakomma. Det torde vara på dylika fall Kungl. Maj:t tänkt, och

måhända äro de av den betydelse, att villkoret, såsom nu föreslagits, bör bortfalla.

Sistberörda detaljfråga sammanhänger med det principiella spørsmålet om ifrågavarande skattelättnaders egenskap av obligatoriska eller fakultativa, beroende på taxeringsmyndighetens prövning av behovet i varje särskilt fall. Enligt båda de förut utfärdade förordningarna i ämnet voro de provisoriska avdragen fakultativa. I propositionen (sid. 13 ff) relateras detta spørsmåls tidigare behandling och därom yppade olika meningar. Kungl. Maj:t har emellertid även i år av angivna skäl stannat vid den fakultativa principen. Det är häremot, som herr *Olsson* i Ramsta vänt sig i sin ovannämnda motion. Motionären vill göra det särskilda avdraget vid bevillingstaxeringen obligatoriskt.

Jämväl förra året förelägo till riksdagens behandling förslag av enskilda motionärer i samma riktning. Utskottet yttrade härvid bland annat följande: »De provisoriska skattelindringarnas tyngdpunkt ligger givetvis i de föreslagna nedsättningarna av bevillingstaxeringen, som ju automatiskt återverka på de kommunala utskylderna och en hel del andra allmänna avgifter. Det är också från det kommunala intresseområdet, som Kungl. Maj:t hämtat huvudskälet för skattelindringarnas fortsatta anordnande efter den fakultativa principen. En obligatorisk och följaktligen mera generell tillämpning av nedsättningen i bevillingstaxeringen skulle i många fall åstadkomma en obillig förskjutning i den kommunala skattebördan och på vissa håll kunna genom alltför stark reduktion av bevillingskronorna äventyra kommunens ekonomi.» Och tillade utskottet: »Efter ett noggrant övervägande av de skäl, som onekligen finnas för såväl den obligatoriska som den fakultativa principen, har utskottet funnit sig böra, främst av hänsyn till det kommunala intresset, giva företräde åt den sistnämnda.»

Ej heller i år finner utskottet sig kunna tillstyrka någon övergång till obligatoriska avdrag, i vart fall icke vid bevillingstaxeringen. Mindre betänkligheter skulle väl, såsom ock departementschefen antytt, möta beträffande ovillkorliga avdrag vid skattetaxeringen, men även här lärer dock den fakultativa principen erbjuda större möjligheter att avpassa lättnaden efter det verkliga behovet.

I sin förra året till Kungl. Maj:t avlätna skrivelse rörande den då antagna författningen i förevarande ämne uttalade riksdagen såsom statsmakternas allvarliga syfte, att författningen skulle komma till så vidsträckt användning, som de skattskyldigas behov påkallade och omständigheterna i övrigt medgäve, samt anhöll att till främjande av detta syfte genom Kungl. Maj:ts försorg måtte bringas till vederbö-

rändes kännedom vad riksdagen sålunda uttalat. I anledning härav anbefalldes genom cirkulär den 30 mars 1917 Konungens befallningshavande att giva taxeringsmyndigheterna del av vad riksdagen anfört.

Det har syns utskottet lämpligt, att även i år till vederbörande riktas en liknande erinran om, att taxeringsmyndigheternas diskretionära befogenhet i förevarande avseende bör så handhavas, att ifrågavarande skattelättnader i största möjliga utsträckning må komma alla dem till godo, som därav äro i behov.

Utskottet har ingalunda förbisett, hurusom de provisoriska avdragens tillämpning, särskilt i större taxeringsdistrikt, är ägnad att ej obetydligt öka taxeringsmyndigheternas arbete. En avsevärd lättnad i besväret skulle dock kunna beredas dem genom upprättande av lämpliga tabeller för beräkning av avdragens belopp i olika fall.

I det föregående har utskottet berört de väsentliga olikheterna mellan 1917 års förordning och Kungl. Maj:ts förslag och därvid givit det senare sin anslutning. Ej heller förslaget detaljer hava påkallat någon erinran från utskottets sida.

Med åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

1) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition, antaga ovan återgivna förslag till förordning om särskilda avdrag vid 1918 års taxering till bevillning för inkomst samt till inkomst- och förmögenhetsskatt;

2) att herr Olssons i Ramsta förevarande motion, II: 308, må anses besvarad genom vad utskottet under 1) hemställt;

3) att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, att vad utskottet här ovan uttalat rörande taxeringsmyndigheternas tillämpning av förevarande förordning måtte genom Kungl. Maj:ts försorg, i den mån och på det sätt, som finnes lämpligt, skyndsammast bringas till vederbörandes kännedom; samt

4) att riksdagen likaledes måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, att till ledning vid tillämpningen av nyssnämnda förordning måtte genom Kungl. Maj:ts försorg

upprättas och vederbörande tillhandahållas tabeller till ledning vid uträkandet av ifrågakommande avdragsbelopp.

Stockholm den 4 mars 1918.

På bevillningsutskottets vägnar:

ALEXIS HAMMARSTRÖM.

Reservation

av herr *Nilsson* i Kristianstad.
